

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI.

Abdulxatova Mubinabonu Nuriddin qizi

Qo'qon Davlat Pedagogika Instituti

Xorijiy til va adabiyoti fakulteti

Ingliz tili yo'nalishi talabasi

Annotatsiya :Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar o'quv faoliyati davomidagi muvaffaqiyatlari bilan atrofdagilarda ijobiy taassurot qoldirishga moyil bo'lishadi. Bunday moyillik muvaffaqiyatga erishish ishtiyoqini kuchaytiradi . Muvaffaqiyat boshlang'ich sinf o'quvchilarining predmedga nisbatan qiziqish va uni o'rganishga motivatsiyani oshirishda muhim omil sanaladi . Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarni baholash dolzarb muammolardan sanaladi . Boshlang'ich sinf o'quvchilarning ingliz tilida kommunikativ kompetensiyani A1 darajada egallaganliklarini obektiv aniqlashda murakkab vaziyatlarga kelinishi mumkin. Afsuski , ko'p hollarda boshlang'ich sinf o'quvchilarning so'zlar , iboralar , qo'shiq va she'rlar , sahna ko'rinishidagi rollarini yod olish -lari til o'rganilganligi va nutqni rivojlanganligi haqidagi yolg'on tasavvurga sabab bo'ladi .

Kalit so'zlar : motivatsiya , me'yor , mezon , til materialli , nutq mavzusi , nutq faoliyat turlari , fikrni shakllantirish , fikr ifodalash .

Ma'lumki , chet tildan bilim , malaka va ko'nikmalarni egallaganligini aniqlashning me'yorga va mezonlarga asoslanadigan yondashuvlari mavjuda . Me'yoriy yondashuvda o'quvchi bilimi dasturiy talablar asosida yoki sinfning o'rtacha ko'satgichiga nisbatan baholanadi. Lekin bunday baholash usuli qo'llanilganida o'quvchining shaxsiy ko'satkichlari inobatga olinmayadi .

Har qanday o'qituvchi belgilangan maqsadga qay darajada erishayotganligini aniqlashni ho'xlaydi . O'qitish natijasida o'quvchilar o'zlashtirilgan til va nutq , til va materialidan foydalanib nimalarni ayta olish yoki yoza olishlari o'qituvchining say' -harakatlariga bog'liq . Masalan , "Oila" mavzusiga taalluqli daralar o'tib bo'linganidan so'ng o'quvchilar o'z oila (a'zo) lari haqida qisqa cha og'zaki yoki yozma ma'lumot bera olishlari lozim . Ular oila a'zolarining yoshi , kasbi , qiziqishlari haqidagi juda sodda savollarga qisqa javob bera olishlari kerak. Shuningdek , o'quvchilardan oila haqidagi topishmoq , tez aytish , she'r va qo'shiqlarni ham yoddan ayta olishlari talab etiladi . Zamonaviy o'qituvchi ushbu maqsadlarni har bir nutq mavzusini

boshlashdan avval aniqlab olishi zarur. Maqsadning aniq belgilanishi o'quvchilarning ko'satkichlarini adekvat baholashda muhim asos bo'ladi .

Ingliz tili o'qitishning sun'iy ta'lim sharoitida o'quvchilarda ingliz tilida fikr shakllantirish va ifodalash usuli sifatida nutqni rivojlantirish katta qiyinchiliklar bilan amalga oshiriladi . Chunki , fikrni shakllantirish ichki planda ona tilida sodir bo'ladi , ifodalash esa , tashqi planda ingliz tilida amalga oshiriladi . gar ingliz tili o'rganish jarayonida o'quvchi doimiy ravishda ona til kodini ingliz til kodiga tarjima qilaversa , u til vositalarini o'rganadi , ingliz tilida fikr ifodalash usulini emas.

Chet til materialini tanlash , taqsimlash , metodik tasnif va taqdim etish dastur tuzuvchilar va darslik mualliflari tomonidan ro'yobga chiqariladi . O'quv materialini o'rganish - o'rgatish chog'ida o'quvchi va o'qituvchi ishtirok etadi . Hamkorlikda ish ko'radi .

Til leksika , grammatika , talaffuz birliklarini yaxlit birlashtiruvchi ijtimoiy hodisa tarzida nutq faoliyatining "qurilish" materialini sanaladi . Leksika birligi , grammatika birligi va talaffuz birligi gapirish , tinglab tushunish , o'qish va yozuvda o'rgatish -o'rganish birliklari deb qaraladi.

Ularning funksional semantik va formal jihatlarini o'zlashtirish uchun maxsus mashqlar bajarishni talab qiladi.

O'qituvchi qayerda bo'shliq borligini , qaysi til materialining qiyin yoki oson o'zlashtirilayotganligini nutq mavzusi yuzasidan lingvistik , sotsiolingvistik va grammatik kompetensiyalarning har bir o'quvchi tomonidan egallanganligini aniqlay oladigan bo'ladi . Ushbu ma'lumotlar amaliy mashg'ulotlarni sifatli va samarador o'tishini taminlaydi . Masalan : o'qituvchi til va nutq materialining o'zlashtirish uchun mashqlar miqdorini uning murakkablik darajasiga qarab aniqlash yoki kompetensiyalarning egallanishiga xizmat qiluvchi mashqlar ratsionini ularning ta'lim maqsadi yoki vositasi sifatidagi maqomidan kelib chiqib belgilash yuzasidan metodik kompetensiyani egallaydi

Sohaga oid adabiyotlarda o'quvchilarning individual ko'satkichlarini inobatga oladigan raqobatchilik kayfiyatidan holi va motivatsiyasini oshiradigan bola parvar baholash mezonlari tavsiya etilmoqda . Kichik maktab yoshidagi o'quvchi baholarga nisbatan o'ta ta'sirchan bo'ladi va "sen buni yomon bajarding " mazmunidagi tanbehni " sen yomonsan " deya qabul qilishadi. Shuning uchun o'quvchilar bilimni baholashda datslabki o'zlashtirish ko'rsatkichi bilan qayd etilgan natija orasidagi farq inobatga olinishi lozim . O'quvchining eng kichik yutug'i ham " Balli , sen bugun avvalgidan tezroq o'qiyapsan " tarzida e'tirof etilishi kerak. Bunday rag'bat o'quvchini ilhomlantiradi va o'quv predmetiga nisbatan qiziqishini oshiradi .

Xulosa: Foydalangan va o'qigan adabiyotlarimdan shuni anglab yetdimki, o'quvchilar bilimni baholashga zamonaviy yondashuvlarning mazmuni va mohiyati uning qanday kelib chiqishi shuningdek, formativ va summativ baholashning asosiy farqlari bayon etilgan.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR :

1. J . Jalolov - Ingliz tilini o'qitish metodlari -O'qituvchi nashriyoti , Toshkent . To'xtasinova N. R. Q , & Soibjonova . M . T. O . Q. (2022) . p-10.
2. Tajibayev G. Sh . " Boshlang'ich sinflarda ingliz tilini o'qitish" . Namangan . 2019. p- 138-139.
3. Pinter A. Children learning second language . Research and practice in Applied Linguistics.- UK.: Palgrave & Macmillan, 2011.
4. Pinter A . Teaching Young Language learners. - UK.: Palgrave & Macmillan , 2006.